

УДК 685.34.03: 675.017

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВЗУТТЯ І ШКІР ДЛЯ ВЕРХУ ВЗУТТЯ

Матвієнко О. В., Бабич А. І., Кернеш В. П.

Київський національний університет технологій та дизайну

В статті досліджено методи оцінки якості взуття і шкір для верху взуття. Показано, що конкурентоспроможність товарів знаходиться в прямій залежності від якості виробленої продукції.

Ключові слова: *якість, шкіра для верху взуття, асортимент, метод оцінки якості*

Задоволення попиту населення у взутті залежить від рівня його якості. Для оцінки якості взуття і шкір для верху взуття дуже важливо підібрати комплекс методів оцінки якості.

Постановка завдання

На даний час рівень розвитку виробництва продукції в Україні знаходиться на етапі реформування, оскільки застарілі технології, фізичний знос техніки та обладнання не дозволяють ефективно конкурувати продукції на вітчизняному і світовому ринках. Продукція випускається підприємствами низької якості. В такому ж стані знаходяться підприємства шкіряно-взуттєвої промисловості.

Потреби споживачів у взутті постійно зростають, змінюється їх характер. Нині через зміни умов праці, побуту, відпочинку та культурно-освітнього рівня споживачів їхні вимоги до різноманітності та якості взуття підвищуються. Споживачеві потрібне взуття не тільки повсякденне або домашнього використання, а й для виконання різних видів робіт, активного відпочинку, занять спортом, а також вихідне, нарядне, з різними конструктивними особливостями, залежно від сезону року та кліматичних умов.

Задоволення попиту населення у взутті залежить не тільки від збільшення обсягу його виробництва, а й від формування асортименту взуття та рівня його якості. Оскільки якість взуття оцінює покупець, його оцінка зумовлює попит на конкретні види виробів.

Вимоги покупців до взуття дуже високі. Найважливішими стають естетичні на взуття чоловічого, жіночого й дитячого асортименту, зокрема модного.

Модельне (модне) взуття має вирізнятися повсякденною новизною та оригінальністю фасону й моделі, високоякісними матеріалами, з яких його вироблено,

високим рівнем виконання технологічних операцій в процесі виробництва, наявністю модної фурнітури та ін.

Якість взуття оцінюють за показниками його споживчих властивостей з урахуванням специфічних вимог до них, що визначаються умовами реальної експлуатації. Правильно визначити якість взуття неможливо без вивчення його властивостей, визначення одиничних показників та проведення належних досліджень в лабораторних умовах та під час його експлуатації [1].

Результати досліджень

Аналіз методів оцінки якості виробів показав, що єдиного числового критерію оцінки якості шкір та взуття до цих пір нема, мало робіт з аналізу методів оцінки якості взуття і шкір для верху взуття.

Цілі статті. В своїй статті ми проаналізуємо методи оцінки якості взуття і шкір для верху взуття і дамо свої рекомендації щодо їх використання.

Проблема підвищення якості рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції в умовах подальшого розвитку економіки пов'язана, насамперед, з розробкою системи управління конкурентоспроможністю.

Фактори успіху будь-якого підприємства в конкурентній боротьбі – це завоювання конкурентних переваг. При цьому недостатньо систематизовані поняття і методологія для вивчення рівня конкурентоспроможності підприємства як найважливішого інструмента посилення позицій підприємства в конкурентній боротьбі, слабо дослідженні питання розробки й практичного використання кількісного підходу для оцінки результатів управління конкурентними перевагами.

В даній роботі подані методи оцінки якості взуття і шкір для верху взуття.

Взуття є предметом першої необхідності і належить до найважливіших товарів народного споживання. Потреби споживачів на взуття постійно зростають і змінюється їх характер. На даний час у зв'язку зі зміною умов праці, побуту та відпочинку, а також культурно-освітнього рівня споживачів вимоги до взуття стають дедалі різноманітними. Тому сучасний ринок взуття та шкір характеризується інтенсивним розвитком та посиленням конкуренції серед вітчизняних та зарубіжних виробників. Тема статті є актуальною, так як дедалі більше український ринок взуття насичується імпортними виробами, нерідко не найкращої якості, а вітчизняний виробник, покинувши потужні фабрики, перебрався у рятівну тінь напівкустарних майстерень. Саме тому варто оцінити потенціал і проаналізувати можливості України у цій сфері.

Метою роботи є об'єктивне дослідження методів оцінки якості взуття та шкір, можливості та перспективи його розвитку, аналіз проблем та пропозиції стосовно їх розв'язання. За даними управління статистики потужності вітчизняної взуттєвої промисловості дозволяють виробляти до 120-130 млн. пар взуття щорічно. Проте останнім часом використовуються вони лише на 10-12 %. Асортимент представлених у роздрібній торгівлі товарів закордонного виробництва розширився у 7 разів, а виробів українських взуттєвиків збувся у 2,5 рази.

Вихід із кризового економічного положення можливий тільки на основі забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції в межах країни в результаті проведення кардинальних реформ і перетворень.

Проблема конкурентоспроможності в тому числі якості продукції є принципово новою для нашої країни. Метою дослідження, яке проводиться нами, є аналіз методів оцінки якості натуральних шкір для верху взуття виготовленої на підприємствах України, а також рекомендація використання існуючих методів оцінки якості взуття і шкір для верху взуття.

Вирішення проблеми підвищення якості можливе у тому випадку, коли ми будемо знати кількісно виражену оцінку якості виробів.

Для характеристики якості шкір, призначених для виготовлення верху взуття, як і для оцінки взуття, використовуються дослідне носіння, органолептична оцінка та лабораторні випробування, які включають мікроскопічний, хімічний та фізико-механічний аналізи, а також соціопитування, як потужний регулятор споживчих вподобань та вимог.

Дослідне носіння. Однією з важливих характеристик якості шкіри та взуття є її надійність, тобто властивість чинити опір зношенню за певних умов експлуатації чи випробувань.

Існує спеціальна методика проведення дослідного носіння для дослідження якості взуття та шкір для верху взуття: встановлено кількість зразків, які потрібні для отримання достовірних даних (50–100), виявлені характерні категорії носіїв та умов носіння, розроблена класифікація дефектів.

Для виготовлення лівих дослідних півпар взуття повинні використовуватися дослідні шкіри(з індексом Д – дослідні), праві контрольні(з індексом – К) – шкіри заводського виробництва, оброблені за стандартною методикою. Шкіри для взуття

дослідної партії повинні бути вироблені за методом почергових половинок. Половинки від однієї шкіри повинні бути замарковані одним порядковим номером з індексом Д і К.

Розкрій шкір для лівої та правої півпар взуття повинен проводитись із симетричних ділянок половинок однієї тієї ж шкіри, замаркованих одним і тим ж номером з індексом Д і К. в процесі розкрою необхідно замаркувати деталі заготовок – ліва і відповідна їй права деталь повинні мати однаковий порядковий номер. В подальшому маркувальний номер повинен бути перенесений на підкладку.

При з'єднанні лівих і правих півпар необхідно керуватися маркувальними номерами. На решту деталей взуття повинні використовуватися матеріали існуючого виробництва.

Розкрій та виготовлення взуття повинні проводитися під наглядом замовника. Партія взуття повинна виготовлятися відповідно до діючої технології, відповідати вимогам державного стандарту, мати зовнішній вигляд, бути прийнятою ОТК підприємства. Дослідна партія взуття, яка складається з 50 пар, повинна бути виготовлена у наступному асортименті, поданому у табл. 1.

Таблиця 1

Асортимент дослідної партії взуття

Розмір, мм	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290
Кількість пар	1	4	5	4	11	10	5	5	2	3

До партії взуття потрібно додати акт з зазначенням всіх особливостей технології виготовлення взуття, результатів хімічного аналізу та фізико-механічних випробовувань дослідних та контрольних шкір, фізико-механічних випробовувань готового взуття, а також перелік матеріалів на всі деталі взуття.

Спостереження за станом взуття та шкір для верху взуття відбувається під час огляду взуття через встановленні проміжки часу з органолептичною оцінкою дефектів.

Метод дослідного носіння є дуже важливим, тому що дозволяє безпосередньо охарактеризувати якість взуття і шкіри. Проте тривалість випробовування, складність його проведення і значна витрата матеріальних засобів дозволяють використовувати цей метод обмежено, тільки під час наукових досліджень.

Для оцінки якості взуття та шкір для верху взуття частіше вдаються до таких швидких та простих методів, як органолептична оцінка та лабораторні випробовування.

Органолептична оцінка – найпростіший, але разом з тим важливий і в окремих випадках єдиний метод з'ясування властивостей продукції. Такі властивості шкір, як повнота шкіри і стан її лицевого шару, легкість, гриф, грубість, ніжність, дефекти шкіри і покриття можна з'ясувати тільки органолептично. Стійкість покриттів на шкірі до стирання (на сухій і вологій шкірі) визначають також за допомогою візуального спостереження за стиранням покриття.

Ці методи дозволяють швидко визначити вид сировини, з якої виготовлена шкіра. Органолептично визначають її сортність.

Для взуття органолептична оцінка також дуже важлива, та майже єдина для оцінки естетичних властивостей взуття, таких як: фасон, тобто форма носково-пучкової частини та каблука, їх відповідність сучасному стилю, модель, тобто характер крою заготовки, наявність різних декоративних елементів, їх види, оригінальність, новизна, вид матеріалів для виготовлення зовнішніх та внутрішніх деталей заготовки, характер оброблення лицьової поверхні, колір матеріалу верху взуття, який має бути сучасним і відповідати його призначенню, вид і колір матеріалу підошви, який повинен гармоніювати зі всією конструкцією заготовки, виразність, яскравість та охайність нанесення маркування [2].

Під час органолептичної оцінки органи чуттів є перетворювачами того чи іншого відчуття. У цьому випадку числові значення показників якості визначаються шляхом аналізу цих відчуттів на основі одержаного досвіду. Тому точність і достовірність значень цих показників залежить від кваліфікації, навичок та здібності працівників, які їх визначають.

Органолептична оцінка широко використовується крім визначення естетичних також і для ергономічних та інших показників. Для вираження показників якості, які визначаються органолептично, як правило, використовують бальний спосіб, який повністю характеризує якість продукції. Для бальної оцінки якості рекомендується використовувати чотири оцінки якості: відмінно, добре, задовільно, погано [3]. У табл. 2 наведено два варіанти розподілу балів, які широко використовуються для бальної оцінки.

Проте органолептична оцінка не відображає багатьох властивостей шкіри, і є по суті деякою мірою суб'єктивною, недостатньо надійною. При такій оцінці показники не мають чітких кількісних виражень.

Таблиця 2

Розподіл балів при органолептичному дослідженні оцінки якості виробу

Розподіл балів	Варіант I	Варіант II
Відмінно	5	3
Добре	4	2
Задовільно	3	1
Погано	0	0

Лабораторні випробовування. Ці випробування – найоб’єктивніший і найточніший метод оцінки якості. Тривалість їх проведення за останні роки скорочується за рахунок впровадження експрес-методів. Лабораторні випробовування включають мікроскопічний, хімічний аналізи та фізико-механічні випробовування.

Під час мікроскопічного аналізу на основі вивчення мікрорізів шкіри і шкіри з покриттям можна охарактеризувати шкіру з точки зору регулярності сплетення пучків волокон, за кутом і компактністю сплетення, звивістю пучків волокон, можна спостерігати капілярно-пористу структуру шкіри. Спосіб покривного фарбування, склад покривної композиції впливають на величину питомої внутрішньої поверхні шкіри, що в свою чергу відображається на гігієнічних властивостях шкіри. Дослідження характеру розподілу компонентів покривної фарби на структурних елементах шкіри можливе також тільки при мікроскопічному аналізі [4].

На адгезійну міцність покриттів великий вплив спричиняє утворення на межі з субстратом шару адгезиву, який відрізняється за структурою і фізико-механічними властивостями від основної маси адгезиву. Це обумовлено ефектом далекодії, який проявляється особливо сильно у випадку полімерних адгезивів і покриттів завдяки особливості структури цих матеріалів – наявності великих надмолекулярних утворень. Силове поле твердої поверхні сягає в глибину сусідньої фази, це призводить до того, що значна за глибиною область адгезиву, яка прилягає до поверхні субстрату, залучається у сферу діяльності поверхневих сил.

Цей факт обумовлює особливості як адсорбції полімерів на твердих поверхнях, так і структури шару адгезиву, який прилягає до твердої поверхні.

Хімічний аналіз дає можливість на основі кількісного визначення судити про зміст складових частин шкіри, які у ряді випадків мають тісний зв’язок з їх якістю. Якість шкіри визначає вміст вологи, попелу, жирових речовин, голевої речовини,

дубильних речовин (мінеральних, органічних зв'язаних і вимиваючих), наповнювачів, кислотність, основність на волокні, склад покриття.

Фізико-механічні випробовування встановлюють величини багатьох показників властивостей покриттів на шкірі, важливих для характеристики їх якості, наприклад, стійкість до багаторазового згину, адгезія, стійкість до стирання, паро(водо)проникність, термостійкість та ін. Фізико-механічні випробовування – основний метод визначення показників якості продукції за допомогою технічних вимірювальних засобів та пристроїв.

Соцопитування є суб'єктивним методом, але завдяки йому можна легко відслідкувати, проаналізувати і статистично обробити результати досліджень і головне взнати вподобання споживачів та їх оцінку виробам конкретного сегменту. Так, наприклад, вибравши критерії оцінки можна встановити попит на взуття за віковим критерієм та інше.

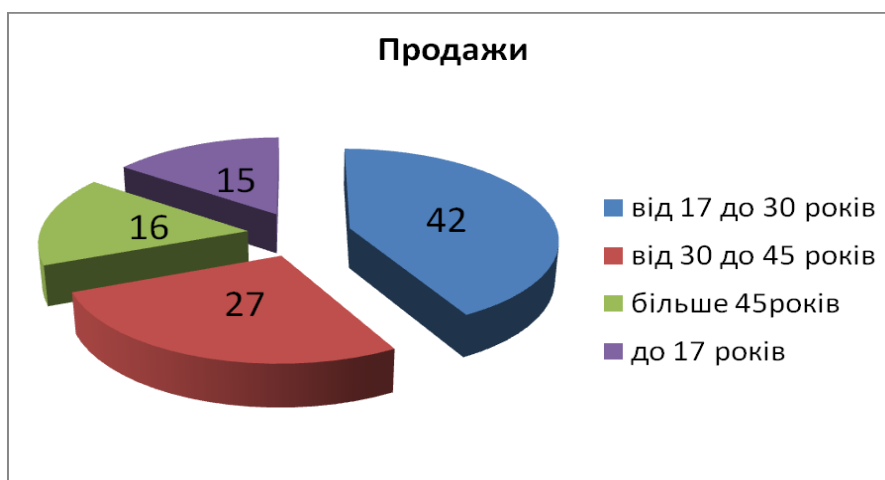

Рисунок. Структура попиту взуття згідно вікових груп

Висновки

Таким чином, аналіз методів показав, що під час оцінки якості взуття та шкір для верху взуття за величиною показників, які характеризують окремі властивості, повинні співставлятися результати всіх досліджень (хімічного, мікроскопічного аналізів, фізико-механічних досліджень), а також органолептичної оцінки, так як показники тільки в сукупності характеризують якість вказаної продукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Отрошко В. А. Проблеми вітчизняного ринку дитячого взуття / В. А. Отрошко, Н. В. Мережко // Економіка і управління в умовах глобалізації: матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 29 січ. 2014 р. / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, Ін-т екон. і упр. – Донецьк: Ноулідж, 2014. – С. 61.
2. Байдакова Л. І. Товарознавство. Непродовольчі товари: взуттєві і хутряні вироби / Людмила Іванівна Байдакова. – К. : Вища школа, 2007. – 183 с.
3. Бородиня О. На ринку України існує дуже жорстка, недобросовісна конкуренція конт-рабандного імпорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/>
4. Зурабян К. М. Отделка кож / К. М. Зурабян, Л. І. Байдакова. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1984. – 184 с.

*Анализ методов оценки качества обуви и кожи для верха обуви**Матвиенко О. В., Бабыч А. И., Кернеш В. Ф.**Киевский национальный университет технологий и дизайна**В статье исследованы методы оценки качества обуви и кож для верха обуви.**Показано, что конкурентоспособность товаров находится в прямой зависимости от качества продукции.**Ключевые слова: качество, кожа для верха обуви, ассортимент, метод оценки качества**Analysis methods of quality assessment and shoes leather uppers**Matvienko O. V., Babych A. I., Kernesh V. F.**Kyiv National University of Technologies and Design**In the article the methods of assessing the quality of shoes and leather for shoe uppers.**It is shown that the competitiveness of goods is directly dependent on the quality of products.**Key words: quality, leather for shoesupper, assortment, method of qualitymarking*